

Programma

22 november 2012

14.30 **Ontvangst**

15.00 **Opening**
door André Knottnerus, voorzitter
Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid

15.05 ***The global battle for the future of cyberspace****
door Ronald Deibert, hoogleraar Politieke
Wetenschappen aan de Universiteit van Toronto

15.45 ***Debat onder leiding van Corien Prins, raadslid WRR****
met Ronald Deibert, Marietje Schaake en
William H. Dutton

16.40 **Afsluiting met aansluitend receptie**

* De lezing en het debat worden gehouden in het Engels /
The lecture and the debate will be in English

De WRR-Lecture is een initiatief van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid om een actueel maatschappelijk vraagstuk vanuit een nieuw perspectief te benaderen. Daarmee wil de raad het debat tussen wetenschappers, beleidsmakers en bestuurders stimuleren.

De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) is een onafhankelijk adviesorgaan voor de Nederlandse regering. De WRR geeft de regering gevraagd en ongevraagd advies over onderwerpen vanuit een langetermijnperspectief. Deze onderwerpen zijn sectoroverstijgend en hebben betrekking op maatschappelijke vraagstukken waarmee de regering in de toekomst te maken kan krijgen.

Voor informatie over de WRR-Lecture:

Mirjan van Leijenhorst, 070 356 46 19, leijenhorst@wrr.nl
Dennis Broeders, 070 356 46 10, broeders@wrr.nl

U kunt zich aanmelden vóór 16 november 2012 onder vermelding van uw naam, adres, telefoonnummer, e-mailadres en organisatie via de website of met een e-mail aan lecture2012@wrr.nl.

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid,
Lange Vijverberg 4-5, Postbus 20004, 2500 EA Den Haag
Telefoon: +31 (0)70 356 46 00
E-mail: info@wrr.nl, website: www.wrr.nl

Voorafgaand aan de WRR-Lecture sturen wij u een bevestiging van uw aanmelding die tevens dient als uw toegangsbewijs. Indien u zich al heeft aangemeld hoeft u dat niet opnieuw te doen.

THE GLOBAL BATTLE FOR THE FUTURE OF CYBERSPACE

UITNODIGING - WRR-Lecture 2012

Donderdag 22 november 2012

15.00 uur
Nieuwe Kerk
Spui 175
Den Haag

THE GLOBAL BATTLE FOR THE FUTURE OF CYBERSPACE

WRR

WETENSCHAPPELIJKE RAAD VOOR HET REGERINGSBELEID

THE GLOBAL BATTLE FOR THE FUTURE OF CYBERSPACE

Cyberspace staat op een keerpunt. De mondiaal genetwerkte wereld van communicatietechnologie die handel, sociale netwerken en kennisuitwisseling mogelijk maakt, verandert ingrijpend onder invloed van technologische vernieuwingen, een groeiende onderwereld van cyber crime, een gevaarlijk escalerende wapenwedloop en een bloeiend *cyber security*-industriële complex dat deze ontwikkelingen voedt. Om zich in cyberspace te bewegen, bedienen staten zich in toenemende mate van gespecialiseerde producten en diensten. Groeiende budgetten voor *cyber security* en defensie hebben een nieuwe markt met grote kansen geopend. De industriële giganten van de Koude Oorlog, zoals Boeing en Northrup Grunman, begeven zich op het veld van de *cyber security*, net als een eindeloze en zeer diverse stroom aan kleine en grotere niche-bedrijven. Hun producten staan uitgesteld op internationale conferenties voor een exclusief publiek van politie, inlichtingen- en veiligheidsdiensten en defensie, inclusief die van autoritaire regimes en dictaturen.

Computer network exploitation, deep packet inspection, social networking mapping, cell phone tracking, geolocational tracking: allemaal nieuwe manifestaties van staatsmacht in het digitale domein. Doordat beleidsmakers dankzij deze toepassingen over ongekende handelingsmogelijkheden beschikken, ontstaat ook een verschuiving in de kaders voor mensenrechten en governance. Het onvoorstelbare is routine geworden. Juristen verdedigen de radicale wijzigingen in traditionele en basale *checks and balances* op de toezichtactiviteiten van de staat als zogenaamd onvermijdelijk en inherent aan het digitale tijdperk. Niet eens zo lang geleden maakten de internetpioniers zich nog vrolijk over de digitale traagheid van dictatoriale regimes en voorspelden hun ondergang. Anno 2012 zijn deze regimes de beste klanten van de producenten van instrumenten voor *cyberspace surveillance* en controle.

Alles bij elkaar zorgen deze drijvende krachten en ontwikkelingen voor het ontstaan van een ‘perfect storm’ in cyberspace die grote schade aanricht; er is sprake van overreageren in de vorm van het invoeren van zware controlemechanismen of zelfs het opdelen en ‘balkaniseren’ van het internet. Wat begon als een vrij en open netwerk van informatie-uitwisseling en communicatie is een onderwerp van geopolitieke strijd en concurrentie geworden. Als deze trends zich ongehinderd doorzetten, dan staan veel van de verworvenheden die we met het internet en digitale netwerken associëren, zoals democratisering, digitale burgerparticipatie en activisme, in toenemende mate onder druk. Democratische staten dragen een bijzondere verantwoordelijkheid om te voorkomen dat de serieuze noodzaak om het cyberdomein te beveiligen er niet in eindigt dat we het ‘kind met het badwater weggoien’.

De WRR stelt tijdens zijn Lecture 2012 de vraag centraal hoe in het licht van deze ontwikkelingen de vrijheid in cyberspace gewaarborgd kan worden. Ronald Deibert, hoogleraar politieke wetenschappen aan de Universiteit van Toronto, zal in zijn lezing *The global battle for the future of cyberspace*, bepleiten dat het vinden van een balans tussen cyberveiligheid en internetvrijheid vraagt om een gelaagde strategie van lokale, regionale en globale actoren die niet op zich mag laten wachten. Na de lezing zal Ronald Deibert in debat gaan met Marietje Schaake, Europarlementariër voor D66, en William H. Dutton, hoogleraar internetstudies en voormalig directeur van het Oxford Internet Instituut aan de Universiteit van Oxford. Het debat staat onder leiding van Corien Prins, lid van de raad.

Ronald Deibert is hoogleraar Politieke Wetenschappen en directeur van het Canada Centre for Global Security Studies and the *Citizen Lab* aan de Munk School of Global Affairs van de Universiteit van Toronto. Het *Citizen Lab* is een interdisciplinair onderzoeks- en ontwikkelingsinstituut dat werkt op het snijvlak van het internet, internationale veiligheid en mensenrechten. Hij is tevens medeoprichter en onderzoeksleider van het *OpenNet Initiative* en de *Information Warfare Monitor* (2003-2012) projecten.

Marietje Schaake is in 2009 gekozen als vertegenwoordiger van D66 in het Europees Parlement. Zij is onder andere lid van de Commissie Buitenlandse zaken, Internationale handel, Cultuur en onderwijs. Binnen de laatste ligt haar prioriteit bij de Digitale Agenda van de Europese Commissie. In september 2012 is zij door het Europees Parlement benoemd tot rapporteur Persvrijheid. Onlangs werkte zij mee aan het advies *Digital Freedom Strategy on EU Foreign Policy* en in 2013 brengt zij een rapport uit over internationale pers- en mediavrijheid en de vraag hoe de Europese Unie haar taak als pleitbezorger van de vrije media kan invullen.

William H. Dutton is hoogleraar Internet Studies aan het Oxford Internet Institute van de Universiteit van Oxford en Professorial Fellow van het Balliol College. William H. Dutton was oprichtend directeur van het Oxford Internet Institute (2002-2011). Daarnaast is hij hoofdonderzoeker van zowel het Oxford e-Social Sciences Project als van het project Oxford Internet Surveys. Momenteel werkt hij onder meer aan het onderzoeksproject *the fifth estate*. Daarin wordt kritisch gekeken naar de rol van het internet in het faciliteren van nieuwe vormen van democratische en sociale verantwoording als gevolg van de *voice* van genetwerkte individuen, vergelijkbaar met de opkomst van de *fourth estate* van de pers in een eerder tijdperk.